

afløsning i Gang. Man maa jo huske, at vil man gaa til denne Afløsning, kan der kun være Tale om den tvungne Afløsning. Derfor have vi Grund til at være tilfredse med den Forandring, der er foretagen med Lovforslaget i det andet Ting, siden det sidst gik herfra. Det forekommer mig, at alle vi, der ønske at komme ind paa en rationel Lovgivning paa alle Punkter, saaledes at alle Borgere kunne nyde de samme Rettigheder og have de samme Byrder — og det er jo særlig det, som vi Demokrater have for Øje og altid tale om, naar Løjlighed dertil gives —, kun kunne være tilfredse hermed. Det forekommer mig, at det er det, vi gøre her, hverken mere eller mindre. Derfor maa jeg protestere mod de stærke Udtalelser fra forskellige Side om, at dette skulde kaldes en Gave. Det ærede Medlem for Københavns 5te Valgekreds (Borgbjerg) udtalte sin Glæde over, at dette Lovforslag skulde sendes i Udvalg. Ja, dette Lovforslag skal jo rigtignok sendes i Udvalg, fordi der er enkelte Ting, som mulig kunde overvejes og kunde blive endnu bedre, men jeg vil sige til det ærede Medlem, der udtalte sin store Glæde derover, og for Resten ogsaa til det ærede Medlem for Københavns 3die Valgekreds, der udtalte, at det forhaabentlig maatte være længe, inden man saa det igen, og at man maatte komme i Skoven mange Gange forinden — med andre Ord, at der ikke skulde komme noget ud af Sagen: Ja, den Historie have vi hørt saa tidt fra visse Sider, men jeg haaber ikke, at Flertallet i dette Ting vil gaa den Vej; det er ikke det, der er Meningen med at sende det i Udvalg.

Det er Meningen, at det der skal gennemgaa en kort Behandling, men ikke undergives væsentlige Forandringer, og hvad der navnlig peges paa er Spørgsmaalet om dem, der eje deres Tiende. Det forekommer mig, at det er en mørk Plet paa Forslaget, som man skulde søge at faa rettet. Hvorledes det skal ske, kan jeg ikke sige; det vil jo volde Vanskelighed, men en Ting er sikker, og det er, at hvis man ser alt for smaat paa denne Sag, kommer man ingen Vegne med den, thi det er givet, at i en saa indviklet Sag kan det ikke undgaas, at der kan komme Folk og sige, at der endnu er noget, som burde være anderledes. Det ærede Medlem for Hurup (N. Andersen) sagde, at hvis man vil have Loven gennemført, maa man nedsætte Erstatningssummerne. Ja, man kan jo se paa Sagen med forskellige Øjne, men en Ting er givet, og det er, at naar der for-

langes en tvungen Afløsning, ere vi vel alle enige om, at Tiendeejerne have Krav paa fuld Erstatning. Og fuld Erstatning, have vi jo set fra forskellig Side, er 25 Gange Tienden. Naar der gives 25 Gange disse Tienders Beløb, og der saa tages nogle af de laveste Kapitelstakster — dette er maaske en Fejl, man burde maaske have taget nogle af de højeste og saa givet et mindre Antal Gange, det havde maaske for Udseendets Skyld været bedre, selv om Resultatet var blevet det samme — kan man i hvert Fald i de fleste Tilfælde sige, at det er passende, men man maa endelig ikke være blind for, at naar vedkommende faar en Obligation, kunne Konjunkturerne eller Kurserne være saadanne, at man ikke en Gang naar det Beløb, hvorom der her er Tale. Naar man taler saa meget om, at det koster saa meget at faa Tienden opkrævet, tror jeg ikke, det har meget at sige. De, der ere kendte med de praktiske Forhold, vide godt, at baade paa Godserne og de forskellige Kontorer gaar det meget nemt. Jeg vil udtale det Ønske og Haab, at vi i denne Samling maa faa gennemført denne Lov tilligemed de andre Skattelove, og at vi maa have en fast Haand og en stærk Villie og sige: Nu skal det være Slutning, nu ville vi have en Ende paa alle de Forskelligheder og Urimeligheder, som have klæbet ved vort Skattevæsen. Lad os nu gøre rent Bord. Jeg tror, det vil være bedst for alle Parter baade nu og i Fremtiden.

Hammerich: Jeg skal paa Grund af den fremrykkede Tid ligesom andre ærede Talere fatte mig ret kort, men jeg kan dog ikke lade Forhandlingen om denne Sag gaa til Ende med den Mulighed, at den kommer til at ligge i et Begravelsesudvalg, uden forinden at udtale en noget bestemt Modstand mod Gennemførelsen af denne Lov end den, der er kommen til Orde fra anden Side. Saa meget er jo sikkert, at medens der endnu disputeres om, hvorvidt Gammelskatten er Skat eller Grundbyrde, er der sikkert ingen, som vil bestride, at Tiendebyrden er en ren og klar Grundbyrde. At lade denne afløse ved et betydeligt Statstilskud er derfor ogsaa en ren og skær Gave fra Statskassen til Tiendeyderne, og da disse ingenlunde høre til den mest trængende Del af Befolkningen, er det mig umuligt at se noget fornuftigt endsige noget retfærdigt heri, saaledes som den ærede sidste Taler udtalte. Hvor langt det er fra at være en Retfærdighedshandling, illustreres aller-